VECDİ ÇIRACIOĞLU • **Oltacı**

VECDİ ÇIRACIOĞLU Bursa'da, 9 Aralık 1953 tarihinde doğdu. İTÜ Metalürji Fakültesi'ni bitirdi.

Roman: *Kara Büyülü Uyku* (1999), *Cimri Kirpi* 2002, *Serseri Standartları Sempozyumu* (2004), *Sarıkasnak, Denize Dair Hikâyat* (1. basım 2006, TC Kültür ve Turizm Bakanlığı, Senaryo Destek 2013) (İletişim Yayınları), *Gemileri Sayan Kedi* (2011), *Ruhisar, Denize Dair Hikâyat* (İletişim yayınları 2014).

Öykü: *Nehirler Denize Kavuştuğunda* (2002), *Mayhoş Zamanlar* (2010).

Çocuk: *Kemancı ve Küçük Kuş* (2006), *Cam Kutu İçindeki Mücevher* (2006).

Biyografi: *Rafetçe, Bir Ressamın Alacalı Paleti* (2007), *Gladyatör, Yeşil Sahalarda Bir İsyanın Hikâyesi, "Metin Kurt"* (2009), *Halkın Savcısı, Mehmet Feyyat* (2012).

Monografi: *Devşirme Eşiktaşı'nın Ruhu, Rumeli Hisarı* (2010) *Boğaziçi Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, 100. Yılı* (2012), *Barış Yurdu Hindistan* (2014)

Ödül: Can Yayınları İlk Roman Ödülü (1999), TESK, Türkiye Edebiyatçılar Derneği "Esnaf Öyküsü" yarışmasında 1.'lik Ödülü (2002), Foça Belediyesi, 7. Uluslararası Rastgele Balıkçılık Festivali, "Deniz Öyküsü" Yarışması 1.'lik Ödülü (2007), Abdullah Baştürk İşçi Edebiyatı Ödülü (2009).

Yazar; TYS, PEN Yazarlar Derneği, Edebiyatçılar Derneği, BESAM üyesidir.

İletişim Yayınları 2452 • Çağdaş Türkçe Edebiyat 419
ISBN-13: 978-975-05-2169-0
© 2017 İletişim Yayıncılık A. Ş.
1. BASKI 2017, İstanbul

EDİTÖR Levent Cantek
YAYINA HAZIRLAYAN Necdet Dümelli
KAPAK Deniz Karagül
UYGULAMA Hüsnü Abbas
DÜZELTİ Aybars Yanık
BASKI Sena Ofset · SERTİFİKA NO. 12064
Litros Yolu, 2. Matbaacılar Sitesi, B Blok, 6. Kat, No: 4NB 7-9-11
Topkapı, 34010, İstanbul, Tel: 212.613 38 46
CİLT Güven Mücellit · SERTİFİKA NO. 11935
Mahmutbey Mahallesi, Devekaldırımı Caddesi, Gelincik Sokak,
Güven İş Merkezi, No: 6, Bağcılar, İstanbul, Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları · SERTİFİKA NO. 10721
Binbirdirek Meydanı Sokak, İletişim Han 3, Fatih 34122 İstanbul
Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58
e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

VECDİ ÇIRACIOĞLU

Oltacı

Denize Dair Hikâyat

iletişim

devrimci çocuklarını ihbar eden babalara...

Gece aralıklarla yağan yağmur yine çiselerken, ufuk tan kızıllığını koruyordu. Ortalık tatlı bir serinlikte toprak kokarken yağmur doğayı temizleyerek günü aydınlatacak güneşi bekliyordu. Çevrede ses, renk ve garip, yayılmacı bir kokunun uçuculuğu vardı. Bu, sonbaharın diliydi. Hava ılıktı. Deniz, nemli toprak, ağaçlar ve sonbahar... Hepsi iç içe geçmiş, sarmalanmış, karışmıştı. İnsanı sevinçten uçuran, yaşama sevinci dolduran, taşıran bir limonata kokusuydu. Bu hava alaşımı görünmezdi, elle tutulmazdı ama koklandığında insanın içini ferahlatırdı.

Oltacı Miran, böylesi günün gece yarısında gözlerini mahmur ve yalnız açtı. Yatağından doğruldu. Üzerinde haroşa örgü yün kazağıyla siyah donu vardı.

Bugünlerde sabahlar ona uzaktı. Karısı öldüğünden bu yana hain zaman geçmek bilmiyor, tan ağarmadan sabah ezanıyla, uyumakla uyumamak arasında, sabahı erdiriyordu.

Odadaki iki sürgü pencereden, yatağının hemen yanı başındakinin sararmış tülünü aralayıp aylarca silinmemiş camından dışarıya baktığında, tilki uykusunda sesini dinlediği

yağmurla tamamen kararmış evleri gördü. Yüzleri kara peçeli, kara çarşaflı kadınlar gibiydi evler.

Sokak lambaları ürkek ve lerzandı...

O günün sabahında yine akşamdan kalmaydı. Sızmış, biraz olsun şimdi kendine gelmişti. Doğrularak yatağın kenarına oturdu.

Yalnız insan yalnızlık kokarmış, diye düşündü. O da öyle kokuyordu: küf kokusuna benzer, eskimiş bir koku... Demir tırabzan kafasına aceleci, terli bir el tarafından bırakılan koku gibiydi. Ter, küf, metal ve cüruf karışımı kokuyordu bedeni.

Yüzünü sıvazladı. Dönen başının arkası hafifçe ağrıyor, ağzının içi sulfata gibi kokuyordu. Yere baktığında rengi solmuş kirli yeşil halının üzerine savrulmuş çoraplarının yanında dolaşan karıncaları gördü.

Yatağının karşısındaki diğer pencerenin kenarına gelerek tülünü açtı. Pencere çerçevesinin altındaki iki tutamaca dörder parmağını soktu. Kaldırmak istedi, başaramadı. Çoktandır açılmamış pencere, yatağına yapışmıştı. Tutamaçları sağlı sollu zorlayarak pencereyi oynattı. Yukarıya zorladı. Az aralandı. Bu kez altından tutarak daha kuvvetli yüklendi. Pencere gıcırdayan metalik sesle açıldı. Bu, uzamış insan tırnağının katı bir nesneye istemsiz sürtünmesinden kaynaklanan sesti. Oltacı'nın o anda içi gıcıklandı. İnsanın içini bir garip yapıp, rahatsız ederken, bir yandan da hoşa giden bir sesti bu. Pencerelerini her açışında zorlamalı bu iniltiyi hep duyardı. Çerçevenin iki kenarındaki tutbabafingoları çerçevenin kaymaması için köşelerine yerleştirdi. Marmara Denizi'nin temiz iyot kokusu, yağmur yağmış toprak rayihasıyla odasını kolaçan ediverdi.

Dışarıya kafasını uzattı. Gökyüzü siyahlığını koruyordu. Günün bu saatlerinde gökyüzünün rengi hep aynıydı. Bunu ilk kez keşfediyormuşçasına kendisine şaştı. "Denizin mavi-

si her gün değişir oysa," diye mırıldandığında, içinde denizi görmek arzusu belirdi.

Karanlık havayı kokladı. Karısına sarıldığında duyumsadığı kokuyu hissetti. Ne güzeldi...

Sokağa baktı. Yazdan kalma bir hava beni karşılayacak, diye düşündü. Sokağının adı aklına geldi. Hoştu...

Mırıldandı: "Havyar Sokağı..."

Bu ismi muzip bir memur vermiş olmalıydı. Sokak isimleri ikamet edenleriyle özdeş olurlardı ama Havyar Sokağı'nda işçiler, küçük esnaf ve yoksul gayrimüslim aileler yaşardı. Memur, iki metre genişliğindeki sokağın sakinleriyle dalga geçmek için bu ismi takmış olmalıydı. Ya da eskiden kalma ismiydi. Ne şekil ve nedenle olursa olsun bir gerçek vardı Havyar Sokağı için, o da görünenin kılavuz istemediğiydi. Buradan geçmek zorunda kalan insanlar, hamamların *otluk* denilen kıl dökme bölmelerine giriyorlardı sanki. Önce suratlara buğulu hamamotuyla karışık kirli sabun kokusu vurur, sonra genizlere dolardı. Bundan ötürü Oltacı, sokağına, daha çok yakıştığını düşündüğü Kalınbağırsak Sokağı ismini takmıştı.

Kalınbağırsak Sokağı gözlerinin önündeydi. İnsanları, pisliği, çöpü, çamuru, bozuk kaldırımları, kireç boyaları silinerek etiketleri ortaya çıkmış konserve ve yağ tenekesi saksıları... Sokak ilk görene ne kadar ilgi çekiciyse onun için de öyleydi. O yüzden zenginlerle anılan ve zengin sofralarının olmazsa olmazı "Havyar" adı takılmıştı. İnadına takılmış bu ad, diye içinden geçirdi.

"Eğer bu sokak kalınbağırsaksa burada oturan bizler neyiz?"

Cevap vermedi. Kendi kendine konuşmuştu. Yüzünü ekşitti.

Yaşadığı hayatı düşündü. Bu, hayat mı yoksa başka bir şey miydi? Gençliğinde filmlerde gördüğü yaşamlar gerçek hayatta var mıydı? Yoktu. Bu yaşına gelmiş, yaşadığı sokak

benzeri karanlıkların içinden çıkamamış, ailesine de gün yüzü gösterememişti.

"Neden böyle yaşıyorum?"

Çok kereler kendi kendine sorup da cevabını alamadığında, beyninin içindeki karanlık gözlerine perde oluyordu. Perdede rengârenk, simetrik geometrik şekiller peydahlanıyor; aklı kilitleniyor, boğulur gibi oluyordu. Cevap düşünmek, düşünmek de bilgi istiyordu. Midesi bulandı. "Sabah sabah sırası mı bunları akla getirmenin," diye mırıldandı.

Komşularını aklına getirdi. Karşısında komiser emeklisi Müştak oturuyordu. Çizgisi bozulmayan ütülü pantolonuyla bir emniyet müdürü azametiyle evinden çıkar; gider, gelirdi. Ortalıkta pek görünmez, gündüzleri saklanır, yok olur, hava karardığında yarasa olup ortaya çıkardı. Bir zamanlar emniyetin herhangi bir şubesinde çalıştığı söylenirdi ama hangisi olduğunu kimse bilmezdi. Herkese şüpheli izlenimi verir ya da öyle görünürdü. Gizliydi. Aynı yoldan evine gelmez, yolunu değiştirirdi. Adını kimse bilmiyordu. Komşu kadınlar ağzını aradıklarında karısı, "bizim herif" sözünden başka söz etmezdi. O kadar gizliydi ki, polislik yapmış olduğunun farkında bile değildi. Ama Oltacı, adını biliyordu: Müştak...

Oltacı bu adamın ne işler çevirdiği konusunda hep şüphe duymuştu. Korku içinde yaşadığı su götürmezdi. Gizli bir düşmanı vardı. Bu düşmanın ne zaman ortaya çıkacağı belli değildi. Bu yüzden kendini emniyette hissetmiyordu. Davranışları imalıydı.

Bir gün sabah erken bir saatte emekli komiserle karşılaştığında, sabahın o saatinde sokakta olmasına şaşmıştı. Selamına hince sırıtan emekli komiser elini bıyıklarına götürerek, "Ne o Miran Efendi, senin oğlanı içeri almışlar? Komünistmiş senin oğlan..." diye inceden, içe işleyen tarzda konuşmuştu.

Oltacı, oğlunun durumunu bilmesine şaşmış, şaşkınlığı

çabuk geçmişti. Emekliydi ama ne de olsa polisti. Camia, camiaydı. O bilmeyecekti de kim bilecekti?

"Evet ama hiçbir şeyden haberim yok. Nasıl oldu, nasıl bitti, ne yaptı o kambur haline bakmadan? Valla hiçbir şeyden haberim yok. O haliyle karıncayı bile incitemez komiser bey," diyerek tatsız tuzsuz konuşmayı kesmek istemişti. Ama karşısındakinin öyle bir derdi yoktu.

"Valla bilinmez kimin ne yapıp yapmadığı... Kamburmuş, değilmiş, hiç fark etmez. Kamburların beyni yok mu? İnsan komünist olmayagörsün. Onlar ne şeytandır, ah bir bilsen sen."

"Oğlumu bilmem mi komiserim? O şeytan değildir. Valla yoktur suçu... Sadece çok kitap okurdu, o kadar."

Müştak yeni bir şey keşfetmişti sanki. O heyecanla, "Hah. İşte bak gördün mü? Kendi ağzınla söyledin. Kitap okuyanın sonu budur işte. İlahi Miran, suçu olmayan adamı durup dururken neden alsınlar içeri? Kambursa kambur. Vücudu çalışmıyorsa, beyni yok mu? Komünistlerin fikir beynidir senin oğlan, fikir beyni..." dedi. Ciddileşmişti.

"Biri iftira atmıştır işte, ne bileyim?"

Son sözleri boğazından hırıltılı çıkmıştı. Neredeyse ağlayacaktı. İçinden; fikir beyni mi, o da ne, aman ya... nereden çıktı bu uğursuz herif sabah sabah karşıma, diye geçirdi.

"Neyse," dedi Müştak, "bi yol icabına bakarız. Sen bu gece yarısı çeşmeye gel. Saat ikiyi sakın geçirme. Ben saatinde orada olacağım, uğrayıver."

"Tabii ki... Zaten o saatlerde dönüyorum."

"Eee, iş güç. Bu arada yeni işin hayırlı olsun. Olta malzemeleri satıyormuşsun?"

Şaşırdı yine. Nereden biliyordu? Bu adamla konuşmayalı çok uzun zaman olmuştu.

"Eh," dedi, "yapıyoruz işte bir şeyler. Boş durmaktan iyidir."